

Handläggare
Kristina Björkegren Linder
Telefon: 08-508 33 890

Till
Utbildningsnämnden
2022-06-09

Hot och våld i skolan

Skrivelse av Martin Westmont (SD)

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Lee Orberson
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har tagit emot en skrivelse från Martin Westmont (SD) med frågor om hot och våld i skolan. I skrivelsen hänvisas till en studie som visar att många lärare upplever oro över att utsättas för hot och våld på arbetsplatsen. Mot bakgrund av detta ställs frågor om säkerhetsrutiner, handlingsplaner och möjligheterna att få olika sorters stöd för den som utsätts för hot och våld i skolan.

Utbildningsförvaltningen bedriver ett omfattande arbete för att på olika sätt göra skolan till en trygg plats fri från hot, kränkningar, våld och trakasserier. Förvaltningens förebyggande arbete består av flera delar. Dels består det av det som skrivelsen lägger fokus på: larmsystem, utrymningsvägar, personlarm, lås på dörrar, kameraövervakning och andra trygghetsskapande åtgärder. Dels består det av utbildning av lärare, rektorer och elevhälsopersonal i att hantera krissituationer, bemöta psykisk ohälsa och uppmärksamma våldsbejakande extremistiska uttryck. En central del av det förebyggande arbetet rör elevvårdande och trygghetsskapande insatser för att motverka våld och kränkningar.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund/Ärendet

Martin Westmont (SD) har inkommit med en skrivelse till utbildningsnämnden om hot och våld i skolan. I skrivelsen hänvisas till en studie som genomförts av Lärarnas Riksförbund.

Undersökningen visar att nästan var femte lärare går till arbetet med känslor av obehag inför risken att utsättas för våld, hot eller andra trakasserier. Detta, menar Westmont, skapar vantrivsel och i värsta fall kostsam sjukfrånvaro. Mot bakgrund av detta ställs frågor om förekomsten av och tillgången till säkerhetsrutiner, larm, handlingsplaner och stöd till utsatta lärare och elever.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med avdelningen för ekonomi och styrning, gymnasieavdelningen och avdelningen för personal och kompetensförsörjning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 31 maj 2022. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 1 juni 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Skolan ska vara en trygg och säker plats för alla elever och all personal. Utbildningsförvaltningen bedriver ett omfattande arbete för att på olika sätt göra skolan till en plats fri från hot, kränkningar, våld och trakasserier - genom förebyggande åtgärder, akuta insatser och långsiktigt förändringsarbete.

Förvaltningens förebyggande arbete består av flera delar. Dels det som skrivelsen lägger huvudsakligt fokus på: larmsystem, utrymningsvägar, personlarm, lås på dörrar, kameraövervakning och andra trygghetsskapande åtgärder, dels utbildning av lärare, rektorer och elevhälsopersonal i att hantera krissituationer, bemöta psykisk ohälsa och uppmärksamma våldsbejakande extremistiska uttryck. En central del av det förebyggande arbetet rör elevvårdande och trygghetsskapande insatser för att motverka våld och kränkningar.

I skrivelsen ställs frågan om det finns klara rutiner kring hot- och våldssituationer. Här vill förvaltningen inledningsvis lyfta fram de nu gällande styrdokument:

- Stockholms stads säkerhetsprogram 2020 – 2023
- Stockholms stads strategi 2019 – 2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet
- Stockholms stads trygghetsprogram 2020 – 2023

- Utbildningsnämndens handlingsplan mot våldsbejakande extremism
- Trygghet och studiero, stödmaterial för Stockholms kommunala skolor 2020
- Våga fråga, lyssna och agera
- Stödmaterial för samverkan mellan skolan och socialtjänsten
- Elevhälsan i stadens grundskolor, nr. 6, 2021

På stadens och förvaltningens intranät finns anvisningar och rutiner för att hantera akuta situationer: Hot och våld i skolan, Väpnat våld i skolan, Checklistor vid incidenter och oönskade händelser, Rutiner vid större attentat samt Krisledningsorganisation och krisplan. På intranätet ligger även stödmaterial och checklistor för det systematiska arbetsmiljöarbetet med rutiner för händelse-rapportering av arbetsskador och tillbud. Varje skola har också en egen krisplan som följs upp årligen.

Utbildningsförvaltningen har två centralt placerade säkerhets-samordnare och en samordnare mot våldsbejakande extremism. Samordnarna har i uppdrag att stödja stadens skolor i trygghets- och säkerhetsarbetet, att tillhandahålla och administrera personlarm och kameraövervakning, utbilda personal om pågående dödligt våld (PDV), genomföra risk- och sårbarhetsanalyser samt bistå vid krislägen. Säkerhetsfunktionen på utbildningsförvaltningen samverkar med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), polisen och Skolverket i framtagande av ytterligare stödmaterial till skolorna i arbetet mot våld, våldsbejakande extremism och krishantering.

Säkerhetsfunktionen administrerar 35 trygghetslarm. Personer som är utsatta för allvarliga hot kan låna dessa larm under akuta faser. På flera skolor används även kriskommunikationsverktyget Cosafe. Via verktygets app kan anställda larma varandra sinsemellan vid obehöriga besök eller vid hot och våld. En central licens som omfattar alla skolor är avtalad. Det finns även skolor som via skolans larmsystem satt upp extralarm i till exempel elevhälsans lokaler.

Alla förvaltningar och bolag i Stockholms stad ska rapportera och följa upp incidenter. Det görs i KIA (Kommunernas Informationssystem Arbetsmiljö). Här kan anställda rapportera olycksfall, tillbud eller riskobservationer i systemet via dator eller mobil. Närmaste chef ansvarar för att följa upp enskilda incidenter och ser till att, vid exempelvis en hot- eller våldshändelse, den

utsatta medarbetaren får det stöd som behövs och för att nödvändiga åtgärder vidtas.

Praktiska övningar av säkerhetsrutiner sker i varierande grad och utifrån de riskbedömningar som görs på respektive skola. Det finns skolor som regelbundet genomför övningar utifrån skiftande scenarion.

Den centralt upphandlade företagshälsovården tillhandahåller olika typer av stöd i krissituationer. Till exempel kan det akuta krisstödet avropas om en medarbetare behöver medicinskt eller socialt stöd. Även skolornas elevhälsoteam är rustade att ta hand om elever och medarbetare i krissituationer.

Alla elever har tillgång till elevhälsa med medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska framför allt arbeta hälsofrämjande och förebyggande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans medverkan är viktig när det gäller generella frågor om elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund och i arbetet mot kränkande behandling. På varje skola informeras det tydligt om hur elev och vårdnadshavare kan komma i kontakt med skolans elevhälsa.

Skolornas värdegrundsarbete utgör basen för våldsprevention. Här vill förvaltningen nämna en rad pågående insatser som projekten Mentorerna i våldsprevention, Agera tillsammans och arbetet mot våld, förtryck och begränsningar med riktade kampanjer till elever och personal kring rutiner och stöd för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, våld i nära relationer och sexuellt våld. Det finns också centralt avsatta medel för skolorna att utveckla arbetet med normkritik, HBTQIA+, våldsprevention och kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.

Avslutningsvis vill förvaltningen lyfta att det finns en särskild skyldighet för myndigheter att samverka i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa, vilket regleras i lagstiftningen för polis, förskola och skola, socialtjänst samt hälso- och sjukvård. Såväl central utbildningsförvaltning som stadens skolor har upparbetat en nära och omfattande samverkan med andra myndigheter, förvaltningar och organisationer. Den samverkan utvecklas kontinuerligt.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på frågor i en skrivelse gör förvaltningen ingen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bilaga

Skrivelsen ”Hot och våld i skolan”